

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cl. Viri Valerii Andreae Desselii In Academia Lovaniensi
Professoris Regii Erotemata Juris Canonici**

Andreas, Valerius

Coloniae, 1697

XIX. De Probationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62934)

*c. Si cau-
tio inf.
Deside
instrum.*

cium infert confitenti; quia extra judi-
cium quidquam confiteri, etiam cor-
am duobus testibus, sine causa tamen
non relevat actorem ab onere proban-
di, quæ indiscretè confessus præsumit-
tur.

*Quid si confessus in judicio erraverit,
si licitum erit errorem suum
revocare?*

*l. Leges
C. De
LL. c.
ult. h. r.*

Distinguendum est; quia aut erravit
in jure & hic error nocet confiteenti
cum in jure communi errans sit in
culpa, quæ non meretur excusationem
sed pœnam, quia jura omnes scire de-
bent; aut erravit in facto, & hoc revo-
care potest usque ad sententiam.

De probationibus.

TIT. XIX.

Si Reus non confiteatur de intentione
Actoris, sed ad quasdam ejus positio-
nes respondeat per verbum, Non
credo, necessitas eas probandi incurrit
bit Actor; & hinc post Tit. De con-
fessis rectè sequitur Tit. De probatio-
nibus in genere.

Qui

Quid est probare & Probatio?

Probare est iudici fidem facere de facto aliquo dubio, de quo in iudicio est disceptatio. Probatio aliud non est, quàm rei dubiæ, apud iudicem controversæ, per legitimos modos facta ostensio.

Quoruplex est Probatio?

Primò, alia est Artificialis, alia Inartificialis, *Artificialem* vocant, quæ ex ipsa causa argumentis & indiciis deducitur. *Inartificialem*, quæ extra causam desumitur vel à legibus, vel à testibus, tabulis, confessione, juramento, aut aliis similibus. Ita vulgo Rhetores dividunt.

II. Alia est Plena, alia Semiplena, quæ est divisio Interpp. juris, *Plenam* vocant, quæ plenam fidem facit iudici, per idoneos testes aut instrumenta publica, ita ut secundum eam Iudex sententiam ferre possit. *Semiplenam* verò, quæ iudici non facit plenam fidem, sed tantum opinionem ingenerat; nõ tantam tamen, ut inde moveri possit ad ferendam sententiam: veluti si quid probeatur per unicum testem omni exceptione majorem, vel per privatam scripturam, quàm Reus nõ sit confessus.

c. 2. b. e.

G 3

III. Alia

III, Alia est Judicialis, quæ fit in iudicio post litem contestatam, alia Extrajudicialis.

*c. 2. eod.
l. 2. D.
eod.*

Probandi onus cui incumbit?

Illud regulariter incumbit Actori, cuius est probare suam intentionem, nimirum ejus qui ait, non qui negat.

Actore laborante in sua probatione an Reus poterit ei propria edere documenta?

e. 1 h. r.

Nequaquam: quia ipse Actor proprias adferre debet probationes, non petere ab adversario: qui etiam urgetur.

l. 7 C. D. testib. & l. 4 C. de edend.

nequit ad exhibitionem eorum, quæ sibi negotium fiat. Actoreque probante absolvendus est Reus, nisi nihil ipse præstiterit.

Quid si probandi onus utriusque partis incumbat, ut puta in judiciis communibus?

§ 3 & c. Licet. 9. h. t. l. 37. §. invita D. De O. & A.

Tunc is obtinebit, qui suam probaverit intentionem, altero non probante; ut in iudicio communi dividundæ familiæ exciscundæ, finium regundorum, item in interdicto retinendæ possessionis, quia in his judiciis uterque litigantium velut Actor est, uterque

Quid si probet uterque?

Tunc Judex dispiciet, uter melius probet, & utrius testes sint magis idonei; vel in possessione uter antiquiorem possessionem & justiorem titulum probaverit.

d. c. 9. h. tit.

d. c. 3.

Quid si Añore probante suam intentignem, Reus interim persistat in sua negatione, & super ea petat audire testes?

Non audietur; cum per rerum naturam factum negantis probatio nulla fit, saltem directa; nam indirectè aliquando probari negativa potest.

c. 12. h. t.

l. Añor. 21. C. de probat.

Probatio quibus modis fit?

Fit ea per libros antiquos, testes, famam; & per alia adminicula. Fama, veluti publicum testimonium, auget quidem & confirmat rei, de qua quæritur, fidem; non tamen cedit in vicem justæ probationis.

d. c. 13.

h. t.

De Testibus & attestationibus.

TIT. XX.

Inter modos probandi, de quibus sigillatim tractant Tit. sequentes, frequentissimus est, qui fit per Testes.

G 4

Testes